

2.6.2. Kaitseväekohustuslased ja asutuste ülesanded

Mobilisatsiooni käigus võetakse KVTS-is sätestatud tingimustel kohustuslikus korras kaitseväeteenistusse 18-aastased või vanemad kaitseväekohustuslased ning sõjaväelise auastmega rahuaja ametikohal olnud tegevväelased kohustatakse täitma sõjaaja ametikoha ülesandeid. Kaitseväekohustuslasi võetakse tegevteenistusse vastavalt vajadusele

jooksvalt, arvestades isikkoosseisu mehitamise vajadust. Kaitseväekohustuseta isikud võivad Kaitseväega liituda vabatahtlikult. Mobilisatsiooni korral kutsutakse teenistusse ka Kaitsealiidus sõjalise väljaõppe saanud kaitseväekohustuslased ja kaitseväekohustuseta Kaitsealiidu liikmed, kes on saanud sõjaväelise väljaõppe ja varem andnud nõusoleku enda sõjaaja ametikohale nimetamiseks.

Kaitseväe võib mobilisatsiooni väljakuulutamise järel viia sõjalise tegevuse valmidusse, ootamata ära sõjaseisukorra väljakuulutamist. Mobilisatsiooni väljakuulutamisega ei kaasne automaatselt kogu riigi viimist sõjaseisukorraks ettenähtud valmisolekusse, kuid Kaitseväe valmiduse tõstmine puudutab paljusid asutusi ja juriidilisi isikuid. Mobilisatsiooniga ei pruugi kaasneda kõigi seni rahuaja ametikoha ülesandeid täitvate tegevväelaste asumist sõjaaja ametikoha ülesannetesse. Sõjaaja ülesandeid asuvad eelkõige täitma teenistusse kutsutavad reservis olevad isikud ja tegevväelased, kes on seotud mehitatavate sõjaaja üksuste juhtimisega. Seega on võimalik, et Kaitseväe n-ö rahuaegsest isikkoosseisust täidab sõjaaja ülesandeid vähem kui pool, ülejäänud jätkavad rahuaja ametikoha ülesannete täitmist ja neile ei laiene sõjaaja ametikohast tulenevad piirangud. Kaitseväe osalise sõjaliseks tegevuseks valmisolekusse viimise juures on tegemist nn osalise mobilisatsiooniga. Mobilisatsioon lõppeb, kui sõjaaja ametikohale kutsutud isikud on asunud täitma sõjaaja ametikoha ülesandeid (saavutanud lahingvalmiduse).

Mobilisatsiooni ajal võetakse kaitseväekohustuslased teenistusse varem määratud kohustuse alusel (sõjaaja ametikohale nimetamisest teatamine ja mobilisatsioonikäsk) või vabatahtlikult kohustuse täitmisele asumise teel. Mobilisatsiooni ajal loetakse kõik sõjaaja ametikoha ülesandeid täitvad kaitseväelased tegevväelasteks. Mobilisatsiooni ajal on võimalik tegevteenistusse võtta ka kaitseväekohustuseta isik, kui ta soovib ise teenistusse asuda ning tal on olemas Kaitseväele vajalik väljaõpe ja teadmised. Sellise vabatahtliku kaitseväeteenistusse asumisega ei kaasne kaitseväekohustust, kuid tema teenistuskäik Kaitseväes kuni demobiliseerimiseni toimub kaitseväekohustuslastega sarnastel alustel ja tingimustel ning ta loetakse kaitseväeteenistuses olemise ajal tegevväelaseks. Mobilisatsiooni käigus võib varieeruda mobiliseeritutega mehitatud Kaitseväe üksuste arv, arvestades olukorra vajadust ja olemasolevat inimressurssi.

Mobilisatsiooni ajal jätkavad ametiasutused kriisiaegsete ülesannete täitmist, millele võivad lisanduda mobilisatsioonist tulenevad täiendavad ülesanded ja kohustused.

Mobilisatsiooni väljakuulutamise järel määrab sõjaliseks tegevuseks kasutatavate üksuste arvu Vabariigi Valitsus korraldusega, kui mobilisatsioon kuulutatakse välja enne sõjaseisukorra väljakuulutamist. Vabariigi Valitsus võib lähtuvalt saadavatest ohuhinnangutest vähendada

või suurendada juba kokku kutsutud üksuste arvu. Riigi ja elanikkonna toimetuleku eest lasub vastutus Vabariigi Valitsusel, kellel on ka õigus jaotada vahendeid ülesannete täitmiseks.

Kindlaks määratakse vaid sõjalises tegevuses osalevad Kaitseväge üksused. Mobilisatsiooni eesmärk on suurendada Kaitseväge koosseisu reservis olevate isikute tegevteenistusse kutsumise kaudu. Reservis olevaid isikuid saab nimetada vaid Kaitseväge sõjaaja koosseisus olevas üksuses ettenähtud ametikohale ehk sõjaaja ametikohale.

Viimati uuendatud 24.09.2026